

Навчально-тренувальний банк буде оснащений комп'ютерною технікою, автоматизованою банківською системою та локальними навчальними банківськими програмами. Автоматизована банківська система дасть змогу завантажувати віртуальні бази даних, необхідні для проведення навчання а також оперативно їх змінювати.

Як на початковому етапі завантажити НТБ? Насамперед це розробка локальних навчальних програм та тренінгів за темами робочих програм навчальних дисциплін.

Роль Навчально-тренувального банку в практичній підготовці фахівців:

- отримання практичних навичок здійснення банківських операцій, їх обліку та аналізу;
- адаптація до практичних умов роботи в банку;
- опанування сучасних банківських інформаційних технологій;
- відпрацювання прийняття управлінських рішень у змодельованих банківських ситуаціях.

Навчально-тренувальний банк дасть змогу:

- інтенсифікувати навчальний процес;
- проводити тренінг в умовах, максимально наближених до практики;
- використовувати реальні автоматизовані банківські програми та технології.

*Примостка Л. О., д-р екон. наук, проф.,
завідувач кафедри менеджменту банківської діяльності
кредитно-економічного факультету*

ТРЕНІНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У РОЗРІЗІ ДИСЦИПЛІН ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ: ДОСВІД КРЕДИТНО- ЕКОНОМІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Міжпредметні тренінги КЕФ. Міжпредметні тренінги є однією з найсучасніших інноваційних технологій та ефективних форм активізації навчального процесу. На кредитно-еко-

номічному факультеті КНЕУ підготовка магістрів здійснюється за чотирма магістерськими програмами, відповідно до чого розроблено та впроваджено в навчальний процес чотири міжпредметні тренінги. Концептуально тренінги спрямовано на врахування особливостей кожної магістерської програми та поглиблення знань і компетенцій, отриманих як при вивченні циклу нормативних дисциплін, які є спільними для слухачів всіх магістерських програм, так і дисциплін спеціальної підготовки, орієнтованих на опанування специфіки підготовки фахівців за кожною програмою в межах спеціальності «Банківська справа».

За магістерськими програмами КЕФ розроблено такі тренінги:

1) 8105/1 «Банківський менеджмент» — тренінг «Видача та моніторинг кредиту»;

2) 8105/2 «Фінансування інвестиційних проектів» — тренінг «Управління портфелем інституційного інвестора»;

3) 8105/3 «Регулювання банківської діяльності» — тренінг «Оцінка діяльності банків за рейтинговою системою «CAMELS»;

4) 8105/4 «Фінансова аналітика та інжиніринг у банку» — тренінг «Діяльність банків на фінансових ринках».

Метою міжпредметного тренінгу є системне формування та закріплення професійних компетенцій, отриманих магістрантами при вивченні теоретичних засад банківської справи. Тренінг як одна з активних, максимально наближених до практики форм навчального процесу створює реальну базу знань, необхідну для успішної адаптації випускників до професійної роботи в сучасному банку. Під час тренінгу студенти отримують практичні навички застосування прогресивних технологій та сучасних аналітичних прийомів досліджень, опановують методи управління найважливішими сферами банківської діяльності, зокрема, такими як кредитування, інвестування, банківський нагляд, валютний дилінг. Головною особливістю міжпредметних тренінгів є реалізація комплексного підходу до застосування на практиці набутих знань і компетенцій.

Змістовна частина тренінгів. 1. Тренінг «Видача та моніторинг кредиту» проводиться у формі рольової гри. Студенти формують групи, у яких розподіляються ролі працівників банку — голова правління банку, заступник голови правління — голова кредитного комітету, начальник кредитного відділу, кредитний інспектор, експерт з оцінки застави, юрист, фахівець служби без-

пеки, фахівці відділів управління ризиками та обліку і звітності, а також потенційні позичальники (юридичні та фізичні особи) банку. Послідовно студенти проходять всі етапи кредитного процесу: подання кредитної заявки, аналіз кредитоспроможності позичальника, видача кредиту, формування резервів, погашення кредиту, облік операцій, визначення ефективності кредитної операції. Завершальним етапом тренінгу є виступ голови правління банку, який підводить підсумки процесу кредитування, та обговорення отриманих результатів.

2. Тренінг *«Управління портфелем інституційного інвестора»* передбачає імітацію ітеративного процесу формування портфеля інституційного інвестора, інтереси якого представляє група (5—6 чол.). Інвестиційні портфелі формуються, виходячи з певної суми вільних коштів для інвестування (заданої тренером), які необхідно розподілити на дві частини: фінансові інвестиції — купівля цінних паперів та реальні інвестиційні проекти, за якими студенти складають кошториси. Сформовані інвестиційні портфелі учасники тренінгу порівнюють з портфелями реальних інвесторів, інформацію щодо яких знаходять самостійно. За результатами порівняльного аналізу кожна група розробляє пропозиції щодо підвищення ефективності управління інвестиційними портфелями.

3. Тренінг *«Оцінка діяльності банків за рейтинговою системою «CAMELS»* спрямовано на формування у магістрів навичок працівників банківського нагляду. Кожна з груп, на які поділено академічну групу, оцінює фінансовий стан та діяльність окремого банку, спираючись на надану тренером інформацію та методику «CAMELS». Студенти працюють у комп'ютерному класі, роблять розрахунки, послідовно оцінюючи всі компоненти — капітал, активи, менеджмент, дохідність, ліквідність, ризики банку. Щодня проходить міні-презентація за окремими компонентами, що дає можливість виступити кожному студенту. На підсумковому етапі кожна група наочно (за допомогою мультимедійного обладнання) презентує результати, які отримав інспектований банк, та обґрунтовує пропозиції щодо заходів впливу на нього. Після цього тренер представляє реальні рейтинги, які мав кожен банк, та обговорюються причини значних відхилень від реальної ситуації.

4. Тренінг *«Діяльність банків на фінансових ринках»* складається з двох частин — аналітичної і практичної. В процесі аналітичної роботи академічна група поділяється на підгрупи (5—7

чоловік), кожна з яких є окремим банком, а магістранти — аналітиками та дилерами цього банку. Кожен банк (підгрупа) проводить власні дослідження стану економіки, бізнес-середовища та формує свої очікування і прогнози щодо динаміки фінансових ринків. Для цього проводиться аналіз макроекономічних індикаторів: обсяг ВВП, динаміка платіжного балансу, рівень інфляції, динаміка процентних ставок та курсів валют. Кожна група повинна самостійно визначити та зібрати інформацію щодо факторів, які найсуттєвіше впливають на діяльність банку, систематизувати та оцінити їх вплив, прогнозувати тенденції та обґрунтувати тактику поведінки банку на валютному ринку. Результати представляються у формі аналітичної записки, яка містить наочне представлення основних тенденцій і закономірностей розвитку економічного середовища та фінансових ринків, а також обґрунтування стратегії і тактики діяльності банку за даних умов.

Друга частина тренінгу передбачає індивідуальну роботу студентів у дилінговому центрі «Брокбізнесбанку», де вони виконують функції дилера свого банку. Кожен студент обирає валютну пару, за якою проводить операції купівлі-продажу, йому відкривається демонстраційний рахунок для торгівлі на ринку FOREX, за яким щодня фіксуються результати роботи. Свої спостереження та результати студенти фіксують у щоденниках, які є основою для складання індивідуальних звітів, що здаються після закінчення тренінгу викладачеві. Ця частина тренінгу спрямована на формування індивідуальних навичок використання інформаційно-аналітичних ресурсів та новітніх досягнень у галузі комп'ютерних технологій для виявлення циклічності коливань фінансових ринків, оцінки загальних тенденцій розвитку, прогнозування руху курсів валют, набуття практичних навичок валютного дилінгу.

Методика проведення тренінгів. Усі методичні матеріали щодо організації та проведення тренінгів розміщені на сайті КНЕУ у розділі магістерських програм. До початку тренінгу студенти мають можливість ознайомитися з програмою та інформаційно-аналітичними матеріалами тренінгу, методичною картою та організаційним планом його проведення.

Тренінги проходять в три основні етапи: *організаційний* — презентація тренінгу й тренерів перед студентами, ознайомлення з графіком роботи та системою оцінювання результатів, формування команд (малих груп), розподіл ролей, видача завдань, міні-

лекція, з'ясування дискусійних питань; *змістовний* — командна робота, збір інформації та проведення розрахунків у комп'ютерному класі, міні-презентації (щоденні), індивідуальна робота в дилінговому центрі на ринку FOREX; *підсумковий* — презентація виконаних завдань, обговорення результатів, оцінювання, підведення підсумків. Всі тренінги передбачають роботу в малих групах (командах), міні-лекції, проведення дискусій, мозкових атак, презентації отриманих результатів із застосуванням мультимедіа-проекторів. Найкращі презентації зберігаються у фонді інноваційних навчальних технологій КЕФ.

Висновки та пропозиції за результатами проведення міжпредметних тренінгів. Протягом 2007—08 н. р. міжпредметні тренінги проведено зі студентами денної та вечірньої форми навчання, а у вересні поточного навчального року — зі студентами заочної форми навчання. Всі тренінги були проведені на високому методичному рівні, отримали схвальні відгуки викладачів, представників навчально-методичного відділу КНЕУ і, що найголовніше, самих студентів. Після проведення тренінгів цілком очевидно, що вони мають низку суттєвих переваг, зокрема допомагають комплексному засвоєнню знань, створюють умови для того, щоб студенти могли застосувати отримані знання в умовах, максимально наближених до практики, активізують навчальний процес. Як показує досвід, обов'язковою і дуже важливою складовою тренінгу є колективне обговорення результатів роботи кожної команди перед всіма студентами (а не перед викладачем особисто). Колективна форма обговорення результатів роботи формує у студентів відповідальність за виконану роботу, атмосферу здорової конкуренції, вміння професійно презентувати результати, змістовно і стисло відповідати на запитання як тренерів, так і своїх колег-студентів.

Пропозиції КЕФ щодо удосконалення міжпредметних тренінгів: 1) створити технічну базу для проведення тренінгів на сучасному рівні: обладнати спеціальну аудиторію, забезпечити потреби у мультимедійному обладнанні; 2) в педагогічному навантаженні врахувати інтенсивність роботи тренера, зокрема до 36 год. аудиторного навантаження додати 18 год. індивідуальної роботи, що дозволить враховувати час, необхідний для підготовки вихідних матеріалів та перевірки виконаних студентами завдань; 3) якщо кількість студентів у групі перевищує 20 осіб, то планувати педнавантаження для двох тренерів.